

Caminin içi son dönemin kalem işi nakışları ile bezenmiştir. Minber ve vaaz kürsüsü ise ahşaptan yapılmıştır. Galib Paşa Camii'nin ilk yapıldığında çekilen resminde etrafının boş olduğu ve çıplak bir arazi üstünde bulunduğu görülür. Bugün avlusunu çok sayıda ağaç gölgeler. Avlu duvarının Bağdat caddesi tarafındaki köşesinde yer alan mermer çeşmenin ise camiyle bir ilgisi olmayıp yaklaşık yirmi-yirmi beş yıl kadar önce buraya getirilmiştir. Avludaki meşruta ile sadırvan ise yeni yapılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Bedi N. Şehsuvaroğlu, *Göztepe*, İstanbul 1969, s. 139; Semavi Eyice, "İstanbul Minareleri", *Güzel Sanatlar Akademisi Türk Sanat Tarihi Araştırma ve İncelemeleri*, I, İstanbul 1963, s. 132, rs. 133; R. Ekrem Koçu, "Galip Paşa Camii", *İst.A*, XI, 5973-5974, 5976-5977; Hakan Arlı, "Galip Paşa Camii", *DBİst.A*, III, 373-374.

SEMAVİ EYİCE

GALİB b. SA'SAA

(غالب بن صعصعة)

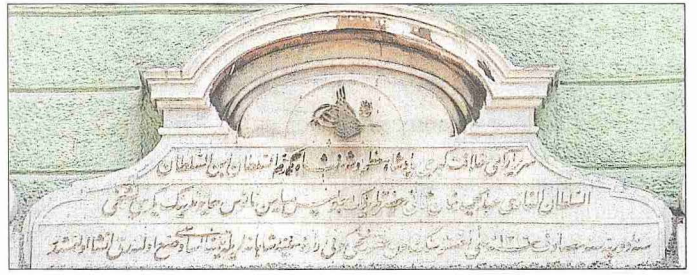
Galib b. Sa'saa b. Nâciye
et-Temîmî ed-Dârî
(ö. 41/661'den sonra)

Meşhur şair Ferezdak'ın babası.

Temîm kabilesinin Mücâşi' kolunun ileri gelenlerinden ve Câhiliye devrinin ünlü cömertlerindendi. **Muhadramûn***dan olan Galib b. Sa'saa'nın cömertlik yarışında daima ön saflarda yer aldığı ve isimlerini bile sormadan insanlara bol hediyeler verdiği rivayet edilir. Hz. Ömer'in hilâfeti sırasında Medine'ye geldi. Hz. Osman zamanında meşhur şair Sühaym b. Vesîl ile girdiği cömertlik yarışında kendisinin daha cömert olduğunu göstermek için Câhiliye geleneğine uyararak bir deveyi ayaklarını kesmek suretiyle öldürüp insanlara ikram etti. Bunu duyan Hz. Ali, Allah için kesilmeyen hayvanların etinden yenilmesinin doğru olmadığını söyledi. Diğer taraftan Galib Cemel Vak'ası'ndan sonra oğlu Ferezdak'ı Hz. Ali'ye götürdü, halife de oğluna Kur'an-ı Kerim öğretmesini tavsiye etti ve övünmekten de vazgeçmesini istedi. Galib Muâviye devrinin (661-680) ilk yıllarında öldü ve Kâzime'de defnedildi.

Galib b. Sa'saa'nın sağlığında ona gelen fakir kimselerin ölümünden sonra oğlu Ferezdak'ı ziyaret ederek ihtiyaçlarını bildirdikleri ve babasının mürüvvetini anlatıp kendisinden yardım istedikleri anlaşılmaktadır. Rivayete göre, Zi-

Galib Paşa
Camii'nin
cümle kapısı
üzerindeki
kitâbe

yâd b. Ebîh'in Basra valiliği sırasında bir gün sattığı develerin parasını keselere yerleştiren Ferezdak'a bir adamın, "Baban Gâlib sağ olsaydı böyle yapmazdı" demesi üzerine Ferezdak paraların hepsini etrafındaki insanlara dağıtmıştır.

Gâlib'in kabri yardım dileyenlerin ziyaretgâhi olmuştur. Bundan dolayı Ferezdak şiirlerinde babasından sık sık "sâhibü'l-cedes" ve "zül-kabr" (mezar ziyaretgâh olan kimse) diye bahseder.

BİBLİYOGRAFYA :

Müberred, *el-Kâmil* (nşr. M. Ahmed ed-Dâli), Beyrut 1986, I, 292; II, 610-613; İbn Düreyd, *el-İştikâk*, s. 239 vd.; İbn Habîb, *el-Muḥabber*, s. 142; İbn Hazm, *Cemhere*, s. 227 vd.; İbn Hacer, *el-İşâbe*, II, 110; III, 193; Abdülkâdir el-Bağdâdî, *Hizânetü'l-edebe*, I, 217; Cevâd Ali, *el-Mufaşşal*, V, 74-75; Hüseyin Hasan, *A'lâmü Temîm*, Beyrut 1980, s. 423-424; A. Schaade, "Ferezdak", *IA*, IV, 556; M. J. Kister, "Ghâlib b. Sa'saa", *EP* (İng.), II, 998-999.

HÜSEYİN ALGÜL

GALİB-BİLLÂH

(الغالب بالله)

Şeyh Ebû Abdillâh el-Gâlib-Billâh
Muhammed b. Yûsuf
b. Muhammed el-Ensârî en-Nasrî
(ö. 671/1273)

Nasrîler'in kurucusu
ve ilk hükümdarı
(1232-1273).

591'de (1195) Arcüne'de (Arjona) doğdu. Mensup olduğu Nasrîler'in, Hazrec kabilesinin reisi sahâbî Sa'd b. Ubâde'nin soyundan geldiği söylenmektedir. Ancak bu konuda başka rivayetler de vardır. Galib-Billâh, İbnü'l-Ahmer ve I. Muhammed adıyla da bilinir. "Ahmer", tenindeki hafif kırmızılıktan dolayı dedesine verilmiş bir lakaptır. İbn İzârî, Nasrîler'in alâmeti olarak yalnız bu rengi kullandıklarını, hep al ata bindiklerini, yazıları bu renk kâğıda yazdıklarını, İbn Hüd'un Abbâsîler'in alâmeti olan siyah rengi elbiselerinde aksettirmesi gibi onların da al renkli elbiseler giydiklerini belirtir. Bu renk, hıristiyan kaynak-

larında Bermejo (kızıl) diye tanınan VI. Muhammed ve diğer aile fertlerinde de görülmeye devam etti. Nasrî sultanları kırmızı rengi saraylarında, kubbelerinde ve bayraklarında bir alâmet olarak benimsediler.

Muvahhidler 1212'de İkâb Savaşı'nda (Las Navas de Tolosa) mağlûp olunca Endülüs'teki çok sayıda İslâm şehir ve kalesi hıristiyanların eline geçti. Bu sırada Belensiye (Valencia) bölgesi dışında bütün Endülüs'ü ele geçiren İbn Hüd'un ordusu, Liyûn (Leon) Kralı IX. Alfonso karşısında Mârîde'de (Merida) yenilgiye uğradı (627/1230). Aynı yıl III. Fernando (Ferdinand) kuvvetlerini Şerîş'in (Jerez) tepelerine doğru çekti. 629'da ise (1232) İbnü'l-Ahmer İbn Hüd'a tâbi olmaktan vazgeçip Arcüne'de halkı kendisine tâbi olmaya çağırdı. Kumandanların, fakihlerin ve âlimlerin de desteğiyle Vâdiâs (Guadix) ve Besta'yı (Baza) kendine bağladı. Arcüne'den sonra Ceyyân'ı da (Jaen) hâkimiyeti altına aldı. 630'da (1232) kendisine biat edildi ve aynı yıl Şerîş de ona itaatını bildirdi. Bütün bu gelişmelerde kumandanı Abdülmelik b. Sanâdid'in büyük payı vardır. Bir süre sonra Kurtuba halkı da İbnü'l-Ahmer'e biat etti; fakat halkına iyi davranmadığı için Kurtuba'dan kovuldu. 631 (1233-34) yılında şehir yeniden İbn Hüd'un eline geçti. Bu esnada müslümanlar Endülüs'te yaşanan karışıklıklardan dolayı büyük bir sıkıntı içinde idiler. İbnü'l-Ahmer aynı yıl İşbiliye'yi (Sevilla) ele geçirdi, ancak yaklaşık otuz gün şehir hâkim olabildi. İşbiliyeliler onu şehirden çıkardılar ve yeniden İbn Hüd'a biat ettiler. Galib-Billâh, İbn Hüd gibi başlangıçta bir süre Abbâsî Halifesi Müstansîr-Billâh'a bağlılığını bildirmiş ve onun adına hutbe okutmuştur. Daha sonra "emîrül-müslimîn" unvanını aldı ve 26 Ramazan 635 (12 Mayıs 1238) tarihinde Gırnata'da kendisine biat edildi. Böylece Gırnata Nasrîler'in başşehri oldu.

Galib-Billâh dış siyasette Kastilya (Castilla, Kaştale) kralını hoşnut etmeyi, Mağrib ve Tunus sultanları ile de iyi geçin-